

Naczelne Dowództwo W. P.

(Sztab Generalny).

::

ODDZIAŁ II.

Ew/6. No 4672/II.

Poczta polowa Nr. 53. 30. stycznia 1920 r.

6555 T2

Roz-

K.P.

DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ.

w B e l w e d e r z e

Raport Attache wojskowego w Finlandji Nr.1421,
przesyła się do wiadomości.

1 załącznik.

Za zgodność:

W. Z. Sztankowski
pptr

I. Zast. Szefa Sztabu

K U L I N S K I m.p.

Generał - pporucznik.

O t r z y m u j a :

Adjutantura Generalna,

M.S. Wojsk. Oddz. II.

M.S. Zagranicznych.

6555 T2
DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
dnia 31/1 1920 r.
Wydział

Helsingfors dnia 11.1.1921 r.

N.D.W.P. Szt. Gen. Oddz. II..... 5 egz.
Del. N.D.W.P. w Lewlu ..... 1 "
Attaché Wojskowy w Rydze..... 1 "
PoseX Sokolnicki, H:fors. .... 1.

Do

Naczelnego Dowództwa W.P. Szt. Gen. Oddziału II.

P o c z t a P o l e w a 53

Wywiad na Rosję

materjały wojskowej
placówki Helsingfors:

Poniżej podaję wiadomości z Rosji za czas od wysłania ostat-
niego raportu z dnia 17.XII. Nr 1363 do oddziału II. Naczel-
nych wiadomości otrzymane od dnia 20.12 do dnia 4.1.21 r. Źród-
ła posiadanych wiadomości są następujące:

- a) własny agent na granicy Finsko-Rosyjskiej.
- b) oddz. polityczny fińsk. sztabu generalnego.
- c) wywiad francuski (odpisy wszystkich raportów wysłanych do Paryża z dni 19.26. grudnia i 3.1. b.r. wysyłam jako oddzielny załącznik.
- d) własny wywiad w Piotrogradzie. ~~został~~ kpt. R. który został dn. 31. 12. ub.r. aresztowany oczem melduję w raporcie Nr .... z dnia.....; wywiad ten nie został jednak przerwany i jest prowadził się w dalszym ciągu.

Wiadomości woj-
kowe.

Demobilizacji de facto niema przeciwnie byli oficerowie i pod-
oficerowie z kawalerji są powożani do służby.

Komunistów nie podlegają mobilizacji. Oddziały uzupełnia się
dezertkami i częściowo komunistami. Zdemobilizowaniu z wojska
do pracy fabrykach podlegają specjaliści szczególnie metalowcy i
elektrotechnicy. Roczni po nad 30 lat i rocznik 1902
są zdemobilizowane ale jedynie częściowo ponieważ wyłączeni
są od niej komisari i "wojskowi specjaliści", do której należą
byli podoficerowie armji carskiej. Ta ostatnia wiadomość wymaga
potwierdzenia.

Formowanie armji pracy zostało zaniechane i tem samem
projekt mobilizacji do armji pracy klas od 25 - 30 lat przez
przeniesienie z czynnej armji nie był przeprowadzony. Pozwo-
lono natomiast demobilizowanym na powrót do domów na pracy na

roli i warsztatach co zostało spowodowane wielkimi trudnościami przy organizacji akcji pracy i pieniędzy wywołuje to poważne zaburzenia wśród czerwonych żołnierzy. Rezerwa 1903 została zarejestrowana przynajmniej w gub. Pietrogrodzkiej, powołanie jednak jego jest na razie odroczone.

7 armia ma być rozformowana, częściowo przez demobilizację, częściowo dla uzupełnienia innych armii.

Nadmości
i dyslokacji
wojsk belsz.

Po zlikwidowaniu Wrangla zwolnione stąd oddziały jak również z centrum Rosji, miały być przegrupowane w następujących kierunkach ku granicom:

a). - do Turkestanu okręgu Orenburskiego i Dagestanu. W Taszkenecie zorganizowano bazę operacyjną i ośrodek agitacji na Jndję i Azję Mniejszą; Kierownicy: Daliwałtowski (JUCEN), Szakirov i gen. Fetapow (były oficer generalnego sztabu). Wysyła się jakoby poszczególne oddziały i licznych agitatorów dla Angorskiego rządu Kemal-Paszy.

W głównej kwaterze Tureckiej przebywa 2 przedstawiciele Narodowej Armii Tureckiej. Postanowiono utrzymać ścisłą łączność z Kemal-Paszą. Istnieje projekt organizacji narodowych armii, które opracowuje gen. Archangelski.

W Azerbejdżanie i Baku organizuje się maomettańskie szturmowe oddz. dla akcji na Kaukazie, Persji i w Środkowej Azji. Oddziały te nie będą jednak pod komendą kemalistów ale "PLATONKI". Ostatnio wysłano do Taszcentu 32 dym. piech., której oficerowie mówili że jada do korpusu ekspedycyjnego na Jndję.

b). - w kierunku na Brumnię głównie z Krymu gdzie pozostawiono tylko 13 armię część zaś wysłano do garnizonów na pogranicze ^{zachodnie} ~~wschodnie~~ Rosji.

c). - W odpowiedzi na takt. radiodepeszę Nr. 58450/II z dnia 22.12. z. r. i Nr. 60059/II z dnia 30.12 z. r. meldując że otrzymanie wyczerpujących danych zostało wstrzymane wobec aresztu kpt. R.. W odpowiedzi na powyższe depesze podaje co następuje:

Zauważono transportowanie większych sił w kierunku naszej granicy do rejonów Mohilew i Witebsk. (patrz tuż radio Nr 1388 z dn. 29.12 z. r.) kpt. R. krótko meldował co miał niebawem uzupełnić że "sztab czerwony wydał zarządzenia dla transportu wojsk do wskazanych rejonów i że są wysyłani pojedynczo i oddziałami byli oficerowie i podoficerowie kawalerji na formowanie nowego nowego korpusu jazdy". W rejonie Połock - Goroek - Witebsk skoncentrowane 12 i 16 dym. piech. Sztaby 5, 6, 11 i 12 dym. stoją obecnie w Witebsku jak również sztab 3 armii. W Połocku stoi sztab 16 dym

Z kilku źródeł ^{się} potwierdzają wiadomości o koncentracji wojsk czerwonych w rej. Witebska. Więcej danych o dyslokacji nie ma narazie; wywiad w celu wykonania rozkazu naczołów wstępu. Wojska sowieckie - rosyjskie na granicy ukraińskiej są zamieniane przez oddziały czerwonych ukraińców.

rewolty w armji czerw.

W ubiegłym okresie miały miejsce rewolty w niektórych oddziałach sowieckich przyczem zdarzały się agitacje w tym kierunku robotnicy. Wyniku tych rewolt między 23 a 26 .12 była przerwana komunikacja między Piotrogrodem a Moskwą. Zaburzenia miały miejsce w garnizonach :

Piotrogrodzie (11.115 pułki strz.) gub. Kijewskiej, Talskiej, Kałuskiej, Ożenickiej w miastach Kaługa, Kozielek, Dmitrow, Tichwina-Pusty, Orzeł, Mcensk, Biłsk, Brjańsk, Liwny, i na Syberji.

W związku z częściową mobilizacją były zaburzenia w fabrykach w Moskwie.

Należy podkreślić że nie bacząc na wprowadzanie dyscypliny, co wogół daje postępy i na krwawe stłuszczenie rozruchów, rewolty w armji noszą charakter zorganizowany i wywoływane są w ścisłej współpracy z robotnikami. W związku z tem w niektórych oddziałach rozformowane s. KOMBORTAWY" których wielu członków aresztowane a nawet rozstrzelane, co spotkało nawet partyjnych komunistów.

rest dys-
pliny w
armji czerw.

Naczelne dowództwo sowieckie zaniepokojone rewoltami dąży wszelkimi sposobami do wprowadzenia dyscypliny na wzór armji carskiej i należy zaznaczyć że praca ta jak również ulepszenie ogólnej organizacji armji robi postępy.

W pierwszym rzędzie prowadzi się agitację do oddz. są wysyłani w wielkiej liczbie komisarzy dla podniesienia intensywności pracy "Konsja-cziejek", kursanci ze starszych kursów są wysyłani do pułków zachęca się do służby b. oficerów, przyczem na ogół otrzymują warunki życia jak za carskich czasów. (mieszkania od rzędu 3 - 4 pokoje) i są traktowani na służbie jak w dawnej armji. Zauważa się wielki napływ byłych oficerów do akademji sztabu gen. i do wojskowo-inżynieryjnej.

Projektuje się otwarcie nowych szkół. W Oranienbaurze otwarta została świeżo wojskowa techniczna szkoła z oddziałem pirotechnicznym (kurs trwa 6 miesięcy). Oficerska szkoła jazdy w Piotrogrodzie (która stała b. wysoko) przekształca się obecnie jak dawniej na szkołę dla dowódców szwadronów i wyższych oficerów. Wszyscy oficerowie byli instruktorami w tej szkole

powrócili do niej

Jest objawem niebezpiecznym że większość byłych oficerów będących obecnie na służbie w czerwonej armji i jej sztabach zaczynają sumienie pracować nad organizacją tej armji, straciwszy wszelką nadzieję na skuteczną akcję białych i poparcie ruchu antibelszewickiego z zewnątrz. Bardzo więc ważnym staje się zadanie utrudniać pracę trwałej organizacji armji sowieckiej i okazać wszelkimi sposobami poparcie dla elementów tej armji które zechcą działać destrukcyjnie. Drobnym bowiem z pozoru akt sabotażu ze strony wyższego wojskowego pociąga za sobą w następstwie poważne skutki.

Posiadam wiadomości że kpt. R. przyczynił się znacznie do podtrzymania ducha wśród tych antibelszewick, nastrojonych oficerów garnizonu Piotrogrodzkiego którzy po upadku Wrangla stracili byli wszelką nadzieję na poparcie z zewnątrz.

WIADOMOŚCI
POLITYCZNE:

W.C.I.K. (wsechrosyjski centralny komitet wykonawczy) posiada obecnie następujący skład: KALININ, ESZCZIDZE, PETROWSKI, KAMIENIEW-ROSENTELI, LITWINOW, STALIN, WŁADIMIRSKI-FELDMANN, KUTUZOW, RYKOW, TOMSKI, ~~XXXXXXXXXX~~ SMI-DOWICZ (?), SAZUCKIJ (?).

AGITACJA ZA-
GRANICĄ:

Ostatnie prezydjum 3 międzynarodowego wysłało kilkadziesiąt agentów do Bułgarji i na daleki Wschód. Również 8 agentów zostało wysłanych na greckie wyspy prawdopodobnie dla agitacji wśród ewakuowanych tam wojsk Wrangla.

Ruch w Kladno (czechy) uznany został w Moskwie za przedwczesny, na co ma być zwrócona uwaga HILLERSONOWI. Są wiadomości o wysłaniu kurjerów z Moskwy do gen. HOFFMANA, upoważnionego jakoby do zawarcia sużuszu wojskowego z Sowdepją. Między wysłanymi wymieniają gen. EWERTA I pułk. NASZENIEWA.

WEWNĘTRZNE
POŁOŻENIE
POLITYCZNE:

Marynarze floty wojennej uchwalili konieczność przywrócenia prawa własności roli wobec czego prezydjum partji komunistycznej zwróciło uwagę dowództwu floty na konieczność niedopuszczenia do usunięcia się marynarzy z Partji.

Ukrainscy komunisty żądają odwołania z UKRAINY K. Rakowskiego, na razie jednak uznano to w Moskwie za niemożliwe.

Wiadomości ekonomiczne Detyhczas Sowdajja głównie importuje z Niemiec tyczy

się te tranzyta przez Estonję i zakupów KOMONOBOWA, który również oddał niemieckim firmom koncesję na elektryfikację linii kolej. w Rosji. Ważniejsze koncesje są następujące:

- 1). dla Amerykan na eksploatację rybołówstwa i futer we wschodniej Syberji i na Kamczatce.
- 2). eksploatacja górskich bogactw w Autaju; obie koncesje na 50 lat.
- 3). ~~Eksploatacja~~ Eksploatacja traktorami roli w okręgach Akmelinskim i WSEMIPIAZATINSKO;

dla Anglików koncesje na wyrab lasów (25 milj. dziec). koże st. Berezów, na 50 lat. (odpowiedź na tantejszy Nr. 53270/II z dnia 30.11) i uzup. tut. Nr. 1347.

Sowmarkem uchwalil oprócz wydawania bezpłatnie prowiantu dla ludności uchwalonego dnia 7.12.20 r. wydawać również przedmioty pierwszej potrzeby (odzież)

Od dnia 31.12. do dnia 10.1. b. r. przerwana jest praca na wszystkich fabrykach Pietregredu z powodu braku opału. W tym czasie mają robotnicy zająć się zebraniem 10 tysięcy sążny kub. drzewa, częściowo przez rozbiurkę pozostałych jeszcze drewnianych domów i barek. Wskazuje to że nie może być nowej pracy w ciągu zimy w możliwych rozmiarach w ~~określonych granicach~~ na fabrykach w okręgu Pietregredzkim.

Attaché Wejskowy

M. Pirowski
pułk.

załączniki: odpisy raportów własnego agenta, francuskich i fińskiego sztabu gen.

